

Etter 85 års fravær er TT tilbake i Bymarka. Denne gangen på Rønningen. Foto: Jonny Remmereit

Tilbake igjen etter 85 år

Av Arnt Føseth

Nu om stunder er Bymarka byinnvånerens fristed og Eldorado.

Trakter å ty til i fristunder efter hverdagens mas – Et område av nesten jomfruelig natur som knapt nogen annen by i landet eier maken til”.

Slik beskriver Einar Døhl Bymarka i en artikkel i Adressa 16. juni 1937. Bymarka var et Eldorado da som nå. Derfor er det fint at Turistforeningen er tilbake etter 85 års fravær. Jeg er glad for å bli hilset velkommen av TT- flagget på Rønningen. Ingen annen gård i Leinstrand ligger så høyt og avsides som denne markagården som nevnes første gang i 1591.

Opprinnelig var navnet skrevet Linneraas, senere Leeraas etter høyden like ved. Den lå tidlig under Busklein på Leinstrand senere under Reins Closter. Etter hvert ble det mange eiere og mange kjente. Her nevnes noen. Rådstue og byskriver, senere cansellieråd Hveding kjøpte gården i 1725. En etterkommer Daniel Hveding som drev stor handel i Trondhjem, forfalt til drukkenskap og spill og døde i elendighet på Leinstrand. Hans enke solgte til sin svigersønn den kjente historiker Gerhard Schøning som i sin barnløshet solgte til Broder Lysholm i 1765. Hans enke Catarina Lysholm, byens grande dame med store interesser bl.a. i skipsbygging og skipsfart bygget, Havstein gård og anla et prektig hageanlegg med alleer. Vi kan se henne for oss med opp-

satt hår og side skjorter som naturlig midtpunkt blant byens kondisjonerte på Rønningens gressvoller, mens tjenerne serverte de fineste retter med klarert vin og levende musikk. Hun solgte til kanskje byens fremste forretningsmenn, broren Henrik Meincke i 1778. Sist i rekken av fornemme eiere fra Trondhjem som hver for seg, plassert i sin tid, kunne være verdt et foredrag finner vi major Motzfeldt I hans tid må Rønningen ha opplevd en storhetstid. Samtlige kart viser god vei (passabel for alle kjøretøyer) fra Smistad til Rønningen og derfra til Marka ved Skjellbreia hvor det var sagbruk og møllebruk (murene står den dag i dag). Her kjørte de kondisjonerte lystturer i landauer og trillet inn til Rønningen.

I 1809 kjøpte tre bønder fra blankbygda gården av majoren. Etter en tid med innviklede partsforhold sitter ”Buskleinmajn” bygdens ”vellynder”, med størstedelen av det som i dag er Rønningen og ringen er sluttet. Hans enke Kirsti, hvis initialer er å finne på en brurekro- ne i kunstindustrimuseet i Trondheim, solgte til min tippoldefar Ole Evensen Stav. Etter han gikk gården til sønnen lensmann John Stav og deretter til Ludvig Smistad som igjen solgte til Ole Andreassen og Ingeborg Andreassen Solberg (Ingeborg i Grønli). I 1916 kjøpte Trondheim krets av Norsk Postforbund Rønningen til feriehus for sine medlemmer og bygde nytt våningshus og nytt uthus. Siden 1967 har Trondheim kommune vært eier av gården .

Rønningen slik den så ut da den var drevet som seter. Maleri: A. Loktu

Rønningen anno 1925. Tegning: Arth. Sivertsen

I tillegg til vanlig åpningstid holdes det ulike trivelige arrangementer. Foto: Randi Wiggen

Min slekt brukte eiendommen til setring og utmarksslått, og det kan fortelles mye om dagligliv og skumringssagn. Min bestemor lå her i ungepikeårene som setertaus sammen med "Eilertmarja". "Marja visste mer om det skjulte liv enn kompleksbevisste nåtidsbarn", sier forfatteren av Leinstrandsboka Erling Lauglo og han fortsetter: "Skogen sto svart inn mot vollene, ospene skalv nede i Sørjorde og det var uhyggelig mange år siden bofaste folk hadde trygget stedet med kristenmanns bønner og levnet". Fortellinger om underjordiske på Rønningen lever ennå på folkemunne. Min mor fortalte at en fjern slektning på tre år en gang kom skremt inn til setertausa med disse ord: "Æ såg en liten kaill. Hain va rau og blå, tu joln kom'n å åt joln for'n." Rønningen er ikke den eneste plassen for sagn i Leinstrand-marka. Sølvskakkeltjønna og Vellikvatnet skjuler ennå sine hemmeligheter etter småkonger som har gått gjennom isen med gods og gull (TTs årbok 1965) Og stadig kan du oppleve huldra dansende lett som en årehanefjør over stille setervoller med ravnsvart hår flommende over drivkvit bluse mens månen titter forundret på over grantoppene.

Tror du ikke på Eilertmarjas skumringssagn i grenselandet mellom fantasi og virkelighet, kan du gå på gjengrodde stier til navneberget på Bråvollen og meditere over bosetningen en i marka fra tidligere tider. Du kan se for deg Ingeborg i Grønliia i robåt over Skjellbreia for å hjelpe bror Ole med melking i Marka eller Bynesbonden på tur over Bergskaret for å male korn på kvernhuset ved bekken mellom Skjellbreia og øvre Leirsjø. Kløvhester var på vei til Skadestusetra, og om ikke huldra danset på setervollene, så kunne du se beitende buskap, vakre setertaus og lørdagsfriere.

"Ved sommer og vinter, ved høst og vår drar nu tusener av byens unge og eldre mot Bymarka – de bor der for en stakket stund – kommer igjen med kortere eller lengre mellomrom, føler sig hjemme der, med eierens selvfølgelige og dype glede", skriver Einar Døhl om sitt Eldorado i 1937. Bymarka er et Eldorado og Leinstrandsmarka er med sitt myke landskap en viktig del av det.. Her kan vi nyte naturens prakt til alle årstider enten det er barnas første skritt på ski – møte med storelgen i høsttåkedis på Nordmyra

På Rønningen får du servert god hjemmebakst. Foto: Jonny Remmereit

Rønningen er et populært utfartssted både for liten og stor, sommer som vinter. Foto: Jonny Remmereit

*Navnet **Bymarka** er opprinnelig brukt om Trondheim bys utmark, som er området nord for Skjellbreia – Lian og øst for Skjellbreia – Gråkallen – Herberneia. Nå brukes Bymarka gjerne om hele marka på denne sida av byen, inkludert Leinstrand- og Bynesmarkene.*

– sommerdagens brudebrakt – eller en stille vårluktsnatt ved Skjellbreia Midt i dette ligger Rønningen som en oase med sitt åpne landskap omgitt av skog på alle kanter. Vinden røsker i storfurua nord i skogbandet. Herfra kunne en for hundre år siden se like til Trondhjem. Rødmalt tar Rønningen imot markavandreren. Og i Elsa Klocks ånd blir vi smilende mottatt med gjestfrihet, nybakte boller og varm kakao av dagens vertskap: Elsa Hestnes og Tore Paulsen.

Og kanskje får vi høre Skumringssagn.

*Kilde Leinstrand bygdebok
Erling Lauglo*